

การพัฒนาทักษะการเขียนย่อความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุนทรวัฒนา

The Development of the Ability in Summary using Brainstorming Learning for
Grade 6 Students at Sunthornwattana School

ปณิดา พรหมเท่า^{1,*}, นภัสนันท์ จันสุเกีร์², และฐิติรดา เปรมปรี³

Panida Promthao^{1,*}, Naphatsanan Jansupee², Thitirada Prempree³

วิชาเอกภาษาไทย คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
Bachelor of Education Program in Thai Chaiyaphum Rajabhat University

*Corresponding author's e-mail: panidapromthao48@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยที่สำคัญคือ 1. เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง (Brainstorming) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนสุนทรวัฒนา 2. เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้การเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบระดมสมอง (Brainstorming) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนสุนทรวัฒนา ผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบระดมสมอง (Brainstorming) จำนวน 3 แผน เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนสุนทรวัฒนา จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัยเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 20 ข้อ แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน และแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบระดมสมอง (Brainstorming)

ผลการวิจัยพบว่า ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนการเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบระดมสมอง (Brainstorming) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนสุนทรวัฒนา พบว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนย่อความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง (Brainstorming) ผู้วิจัยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน มีการประเมินผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แบ่งการประเมินออกเป็น 5 ข้อ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.66

คำสำคัญ: รูปแบบระดมสมอง, แผนการจัดการเรียนรู้, การเขียนย่อความ

ABSTRACT

The aim of this research was twofold: 1. to develop abstract writing skills using Brainstorming techniques among Grade 6/2 students at Sunthornwattana School, and 2. to design learning management for Ability in summary using Brainstorming techniques for the same group. The researcher designed three Brainstorming-based learning management plans to be implemented with a purposive sampling of 41 Grade 6/2 students at Sunthorn Wattana School. Research instruments included pre-test and post-test assessments comprising 20 items each, three learning management plans, and an evaluation form for Brainstorming-based learning management plans.

Research findings indicate that pre-test and post-test scores for abstract writing using Brainstorming techniques among Grade 6/2 students at Sunthornwattana School showed a statistically significant increase at the 0.05 level. Regarding the design of Brainstorming-based learning management, the researcher designed three plans, which were evaluated by three experts using a 5-item evaluation form. The plans were found to be highly suitable with a mean score (\bar{X}) of 4.66.

Keywords: Brainstorming format, Learning Management Plan, Ability in summary

บทนำ

ทักษะการเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญมากในการสื่อสารเพราะการเขียนเป็นหลักฐานที่คงทนถาวรยิ่งกว่าทักษะอื่น ๆ ในการนำเสนอข้อมูลความรู้ความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ส่งสารสู่ผู้รับสารถ้าผู้ส่งสารบกพร่องในด้านการเขียนการถ่ายทอดความคิดในการสื่อสารก็จะบกพร่องด้วยคุณค่าตามไปด้วย สอดคล้องกับนพดล จันทร์เพ็ญ (2542, หน้า 1) ได้กล่าวว่าการเขียนเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของมนุษย์เป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์เป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์และทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ถึงทักษะการเขียนย่อความจะมีความ สำคัญสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาแต่จากการวิเคราะห์คะแนนผลการประเมินจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติองค์การมหาชน (2564, หน้า 1) ในปีการศึกษา 2563-2564 พบว่าคะแนนเฉลี่ยการทดสอบรายวิชาภาษาไทยเพื่อทดสอบความสามารถในการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่าร้อยละ 50 แสดงให้เห็นถึงปัญหาในการอ่านและการเขียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาและจากการปฏิบัติการสอนในรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าเมื่อนักเรียนอ่านเรื่องในบทเรียนหรือข้อความใดแล้ว

นักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนหรือข้อความนั้นส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านรวมทั้งไม่สามารถวิเคราะห์ใจความหรือข้อคิดของเรื่องที่อ่านในบทเรียนหรือข้อความนั้นได้ ดังที่รัตนา ศิริลักษณ์ (2558, หน้า 1) ได้กล่าวไว้ว่านักเรียนในโรงเรียนทุกระดับชั้นในประเทศไทยประมาณร้อยละ 20 ปัจจุบันนี้ประสบปัญหาการอ่านเพราะอ่านหนังสือแล้วไม่เข้าใจข้อความไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นบทเรียน โจทย์คณิตศาสตร์ อ่านการ์ตูน โฆษณา เมื่อนักเรียนอ่านไม่ได้หรือไม่เข้าใจย่อความเนื้อหาที่อ่านไม่ได้เขียนไม่ได้และตอบคำถามไม่ได้

การเขียนย่อความ คือ การเก็บใจความสำคัญของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มาเรียบเรียงด้วยถ้อยคำตามสำนวนของผู้เขียนด้วยถ้อยคำภาษาที่กระชับ เข้าใจง่าย คงใจความสำคัญของเนื้อหาเดิมไว้อย่างครบถ้วนตามรูปแบบของการเขียนย่อความ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 22) นอกจากนี้ การเขียนย่อความยังเป็นงานเขียนที่ต้องใช้ความสามารถทั้งทักษะการอ่านและการเขียน เนื่องจากจะเขียนย่อความได้ประเด็นสำคัญนั้นต้องเกิดจากการอ่านและจับใจความสำคัญของเรื่องให้ได้ก่อน จึงจะสามารถเขียนย่อความออกมาได้ครบถ้วนและสมบูรณ์

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยใช้นวัตกรรมการพัฒนาทักษะการเขียนย่อความโดยใช้การสอนรูปแบบระดมสมอง (Brainstorming) ในการแก้ปัญหาการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนสุนทรวัฒนา เนื่องจากการเขียนย่อความเป็นปัญหาที่สำคัญและควรเร่งแก้ไขมากที่สุด เมื่อนักเรียนไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องแล้วเขียนย่อความไม่ได้ และจำรูปแบบการเขียนย่อความไม่ได้อย่างยิ่งยั้ง และด้วยการสอนรูปแบบระดมสมอง (Brainstorming) มีความเหมาะสมกับบริบทของนักเรียนในการทำงานร่วมกันเป็นทีม อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่สามารถวัดและประเมินผลนักเรียน ว่ามีองค์ประกอบความสามารถการเขียนย่อความได้ทันทีจากการตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ และการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยการสอนรูปแบบระดมสมอง (Brainstorming) นี้สามารถทำให้นักเรียนได้ระบุประเด็นสำคัญของเรื่องได้ นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

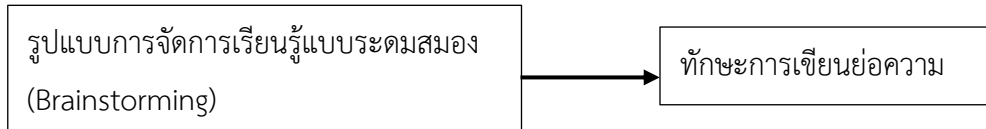
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้การเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบระดมสมอง (Brainstorming) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนสุนทรวัฒนา
2. เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง (Brainstorming)

สมมติฐานการวิจัย

ผู้เรียนมีทักษะการเขียนย่อความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสุนทรวัฒนา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
2. กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสุนทรวัฒนา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 41 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 20 ข้อ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 20 ข้อ
3. แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนย่อความโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง (Brainstorming) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 3 แผน
4. แบบประเมินการจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง (Brainstorming)

วิธีรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนย่อความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง (Brainstorming) โดยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ดำเนินการพัฒนาทักษะการเขียนย่อความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง (Brainstorming) ให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง (Brainstorming) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนสำหรับมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐานคือ ค่าเฉลี่ยของคะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2543, หน้า 352)
3. ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 81)
4. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder - Richardson (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 123)
5. ประเมินของผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ได้ใช้เกณฑ์การประเมินแบบ (Rating Scale) ตามวิธีของของ ลิเคิร์ต (Likert) ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 99-100)

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านการพัฒนาทักษะการเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง (Brainstorming) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนสุนทรวัฒนา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนการเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบระดมสมอง (Brainstorming) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนสุนทรวัฒนา พบว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนย่อความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้การเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบระดมสมอง (Brainstorming) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนสุนทรวัฒนา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ การประเมินผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.66

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยการพัฒนาทักษะการเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบระดมสมองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุนทรวัฒนา ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนการเขียนย่อความโดยใช้รูปแบบระดมสมอง (Brainstorming) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนสุนทรวัฒนา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความพบว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้นได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการเขียนย่อความ ทฤษฎีและเอกสารต่าง ๆ ทำให้ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความที่สมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มทดลองจึงส่งผลให้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนย่อความนั้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด การจัดการเรียนรู้รูปแบบระดมสมอง (Brainstorming) ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนการเขียนย่อความของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบระดมสมอง (Brainstorming) สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนิชา จันทราสา และ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2563, หน้า 206-207) ที่ผลการวิจัยพบว่าผลการหาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการระดมสมองและกระบวนการสร้างฉากทัศน์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงอนาคต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าหลังเรียนโดยใช้เทคนิคการระดมสมองและกระบวนการสร้างฉากทัศน์ เรื่อง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม พบว่านักเรียน มีความสามารถในการคิดเชิงอนาคตหลังเรียนโดยใช้เทคนิคการระดมสมองและกระบวนการสร้างฉากทัศน์ (\bar{X} = 30.83) สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 (30.00 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการระดมสมองและกระบวนการสร้างฉากทัศน์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.21, S.D. = 0.46)

2. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง (Brainstorming) ผู้วิจัยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน มีการประเมินผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แบ่งการประเมินออกเป็น 5 ข้อ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.66 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติรดา เปรมปรี (2560, หน้า 78) ผลการวิจัยพบว่าควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และมีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ได้อย่างครอบคลุม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการวิจัย พบว่านักเรียนมีความสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียนรู้และเกิดความกระตือรือร้นในการอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทองที่นำมาให้นักเรียนฝึกเขียนย่อความ ดังนั้นครูผู้สอนควรเลือกจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมเนื้อหาที่นำมาใช้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยและตรงกับความสนใจของนักเรียน เช่น เนื้อเรื่องสั้นทันสมัย ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย นอกจากนี้ควรมีภาพประกอบที่เหมาะสม พร้อมทั้งดึงดูดให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรใช้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ ผู้สอนควรศึกษาทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับการเรียนรู้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อที่จะได้จัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปความรู้พัฒนาผู้เรียนได้จริง เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวน การระดมสมองจะทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานเพลิดเพลินและกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้นเพื่อให้สามารถเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและบริบทของโรงเรียนให้มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

กระทรวงศึกษาธิการ.

ฐิติรดา เปรมปรี (2560). การศึกษาแนวทางพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น. *วารสารวิชาการ มทร.สุวรรณภูมิ(มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 2(1), 69-78.

ณัฐนิชา จันทราสา และ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยเทคนิคการระดม

สมองและกระบวนการสร้างฉากทัศน์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดเชิงอนาคต สำหรับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 12(2), 206-207.

นพดล จันเพ็ญ. (2542). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

(2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. (2543). *การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชา

ศึกษาศาสตร์คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7).

กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

รัตนา ศิริลักษณ์. (2558). *การพัฒนาบทเรียนที่ใช้กิจกรรมการละครเพื่อส่งเสริมทักษะฟัง-พูด สำหรับ*

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติองค์การมหาชน. (2564). *รายงานผลการวิเคราะห์คุณภาพ*

ผู้เรียน. กรุงเทพฯ: สมศ.